

D87/17

9 juli 1987

HET VERZET IN ZUID-AFRIKA (V F)

In dit deel in de serie rapporten over het ANC worden organisatorische gegevens vermeld. Voorts wordt iets gezegd over de aanwezigheid van de organisatie in Engeland en in Nederland.

HET VERZET IN ZUID-AFRIKA (V F)

De leidende organen.

Het ANC wordt geleid door een "National Executive Committee" (NEC/ANC), dat door de in theorie eens in de vijf jaar bijeenkomende algemene conferentie wordt samengesteld. Tijdens de laatste algemene conferentie in 1985 werden dertig leden in dit orgaan benoemd, waaronder voor het eerst niet-zwarten (een blanke, twee kleurlingen en twee Aziaten). Onder de zwarte leden van het NEC/ANC vormen leden van de stam van de Xhosa's verreweg de grootste groep. Van de in 1985 benoemde NEC-leden zijn er inmiddels 2 overleden; onder de resterende 28 zijn 8 zestig-plussers. Voorzitter van het NEC/ANC is Oliver TAMBO. Thabo MBEKI wordt vaak aangeduid als zijn kronprins.

Omdat de leden van het NEC/ANC in verschillende landen wonen, is de dagelijkse leiding van de organisatie in werkelijkheid in handen van een "werkcomite" dat bestaat uit de in de Zambiaanse hoofdstad Lusaka gevestigde NEC-leden.

Het militaire apparaat "Umkhonto we Sizwe" (MK) wordt geleid door een los van het NEC/ANC staande "Revolutionary Council", waarvan TAMBO evenwel eveneens voorzitter is. Commandant van de MK is Joe MODISE, terwijl Chris HANI wel als de jonge rijzende ster binnen het militaire apparaat wordt aangemerkt. In april 1987 werd bekend dat de blanke communist Joe SLOVO een maand eerder als stafchef van de MK was teruggetreden; de identiteit van zijn opvolger is nog niet gepubliceerd.

Het ANC kent voorts in Botswana, Lesotho, Mozambique, Swaziland en Zimbabwe gevestigde "Political-Military Committees", die verantwoordelijk zijn voor de activiteiten van de organisatie in verschillende regio's van Zuid-Afrika. De Zambiaanse hoofdstad Lusaka is de hoofdzetel van het over verschillende departementen verdeelde ambtelijk apparaat van het ANC.

Publiciteit

Het ANC geeft in Londen het officiële maandblad "Sechaba" uit. Dit blad wordt vervaardigd bij de drukkerij "Erich Weinert" in het Oostduitse Neubrandenburg. De organisatie heeft voorts een primair voor de eigen leden bestemd blad, "Mayibuye" geheten.

De "Umkhonto" geeft het blad "Dawn" uit als eigen intern orgaan.

Ook beschikt het ANC over een eigen radiostation, "Radio Freedom", dat vanuit verschillende Afrikaanse hoofdsteden uitzendingen verzorgt.

Vertegenwoordigingen

Het ANC heeft inmiddels de beschikking over vertegenwoordigingen in verschillende landen, namelijk in:

- West-Europa: Bonn, Brussel, Kopenhagen, Londen* , Parijs, Rome en Stockholm.
- Oost-Europa: Oost-Berlijn en Moskou.**
- Amerika: Havanna, New York (VN) en Toronto.

*Op 14 maart 1982 is bij dit kantoor een bom ontploft.

**In januari 1987 gaven de Sovjet-autoriteiten toestemming tot opening van dit kantoor; of het reeds werkelijk geopend is, is niet bekend.

- Midden Oosten: Algiers en Cairo.
- Afrika: Addis Abeba, Dakar, Dar-es-Salaam, Gaborone, Harare, Lagos, Luanda, Lusaka en Tananarive.
- Azie: New Delhi en Tokyo* .
- Australië: Melbourne of Sidney.

Aanwezigheid in Frontlijnstaten

In verschillende buurlanden van Zuid-Afrika, de zogenaamde Frontlijnstaten, heeft het ANC boerderijen en werkplaatsen in bedrijf. De organisatie wil namelijk zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn, om de gastlanden zo min mogelijk overlast te bezorgen, aldus tenminste Indress NAIDOO.** En in Tanzania beschikt het ANC over een eigen onderwijsinstelling, het bekende "Solomon Mahlangu Freedom College", waaraan in de loop der jaren ook verschillende Nederlanders verbonden zijn geweest.

Voorts hebben het ANC en de MK in deze landen trainingskampen en operationele steunpunten. Deze lokaties zijn reeds enkele malen het doelwit geweest van aanvalsacties van de Zuidafrikaanse strijdkrachten. Pretoria tracht tevens de positie van het ANC in enkele Frontlijnstaten te bemoeilijken door steun te verlenen aan daar opererende verzetsgroeperingen, zoals de "Unita" van Jonas SAVIMBI in Angola en de MNR (ook wel aangeduid als "Renamo") in Mozambique. In 1984 deed de regering van Mozambique een poging om deze Zuidafrikaanse activiteiten te stoppen. In het daartoe toen tussen Maputo en Pretoria gesloten "Akkoord van Nkomati" werd overeengekomen dat Zuid-Afrika de steun aan de MNR zou beëindigen en dat Mozambique de presentie van het ANC vrijwel tot nul zou reduceren. In een toelichting op deze overeenkomst zei Carlos CARDOSO, de hoofdredakteur van het Mozambikaanse persbureau AIM: "Nkomati als verraad beschouwen is onzinnig. Het ANC kon niet langer verwachten dat anderen voor hen de klappen zouden opvangen. Voor het ANC kan Nkomati winst betekenen. Misschien dat ze er nu eindelijk toe komen de strijd in Zuid-Afrika zelf te voeren (om) gebieden (te) bevrijden."***

Het ANC in West-Europa.

Over de aanwezigheid van ANC-afdelingen in West-Europa is nauwelijks iets bekend.

In Groot-Brittannië bevinden zich vanouds veel op het ANC georiënteerde Zuidafrikaanse ballingen. De organisatie beschikt in Londen over een uitgebreide vertegenwoordiging, die niet alleen belast is met het leggen en onderhouden van contacten met derden, maar ook leiding geeft aan de eigen aanhang. Naar verluidt spelen communisten een vooraanstaande rol binnen het Britse filiaal van het ANC.

De ANC-contacten in Nederland worden verzorgd door de in Brussel gevestigde vertegenwoordiger voor de Benelux, Godfrey MOTSEPE. Voorts is er de laatste jaren in de pers sprake van een "ANC-unit in Nederland" die wordt geleid door Masiphula MBONGWA en waartoe in ieder geval ook Max SISULU zou behoren. Enkele

*Tijdens het bezoek van TAMBO aan Japan in april 1987 werd overeenstemming bereikt over de opening van dit kantoor, dat steun zal ontvangen van de Japanse socialistische (vgl. "Le Monde" d.d. 23-4-1987).

**Janny GROEN, "Samenleven onder apartheid" (Utrecht, 1987), blz. 102.

***GROEN, blz. 102.

weken geleden maakte burgemeester VAN THIJN bekend dat het gemeentebestuur van Amsterdam het ANC toestemming heeft gegeven om in die stad een officieel kantoor te openen. Uit Londen afkomstige ANC-funktionarissen treden herhaaldelijk als spreker op tijdens anti-apartheidsbijeenkomsten in Nederland.